

Kuruszu japán különmegbízott látogatása Washingtonban

Washington, november 11. Itteni körökben nagy érdeklődéssel várják Kuruszu Japán külön megbízott érkezését. Dies, az Amerikaelenes áramlatok kivizsgálására kiküldött bizottság elnöke kijelentette, hogy a bizottság tekintettel van Kuruszu küszöbönálló látogatására a bizottság működéséről szóló jelentése közzétételénél.

Dies a továbbiakban borúlatoan nyilatkozott a Japánnal való viszony tekintetében arra az esetre, ha három héten belül nem sikerül a Tokióval való viszonyt rendezni.

Kuruszu látogatásával kapcsolatban még híre jár, hogy bizonyos terveket dolgoznak ki az angolszászok távolkeleti közös magatartására vonatkozólag arra az esetre, ha a tárgya-

lások nem vezetnének sikerre. Ugy hiszik, hogy Kuruszu tájékoztatni fogják a tárgyalások meghiusulása esetén a Csendes-óceánon várható helyzetről. (MTI)

Sanfranciskó, november 11. A Német TI jelenti: A Panamerican Airways egyik igazgatója közölte, hogy Kuruszu japán megbízott a jelzett időpontnál valamivel később érkezik Washingtonba, mert repülőgépét motorhiba érte és emiatt Midway-szigetén vesztegelnie kell. A szigetre másik gépet küldenek, amely Kuruszu Amerikába hozza. (MTI)

Tokió, november 11. A Német TI jelenti: Craigie brit nagykövét kedden látogatást tett a japán külügyminisztériumban. Látogatásának célja nem ismeretes. (MTI)

Megkezdődött a Ház költségvetési vitája

Hóman kultuszminister kijelentette, hogy megszűnt az értelmiségi munkanélküliség — A miniszter beszéde után elfogadták a kultusztárca költségvetését

Budapest, november 11. A képviselőház ülését 10 óra után néhány perccel nyitotta meg Tasnádi-Nagy Andras elnök. A kultusztárca költségvetését kezdték tárgyalni. A kormány részéről Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter volt jelen.

Tömböly Dénes előadó ismertette a tárca költségvetését. Örömmel állapította meg, hogy az új költségvetésben 218,7 millió pengőt, a tavalyinál 86,2 millió pengővel többet fordít a kormányzat a magyar nép lelki és szellemi erejének gyarapítására. Szükség is van a nagyobb összegre, mert itt a szellemi hanyatlásról van szó, hiszen csak szellemekben gazdag és erős nemzetet lehet nagy tettekre serkenteni.

Azt kívánta, hogy zsidó ne részesülhessen magyar felsőoktatásban. Beszámolt a zsidótörvényeknek a közoktatás terén elért eredményéről és megállapította, hogy az összes főiskolákon 3,6, a rabbinövéndékeket beszámítva, 3,2 százalék a zsidók arányszáma az egyetemeken hallgatói között. A költségvetés elfogadását kérte.

Rajniß Ferenc, a Magyar Megújulás Nemzeti Szocialista Pártvezetségi elnöke vezérszónoka volt az első felszólaló. Helyesli azt a kulturpolitikai elvet, hogy zsidó ne részesülhessen felsőoktatásban. Tiltakozik az ellen, hogy egyes zsidó orvosok fiktív módon bejelentett lakások alapján egyik kamara területéről átkerülhessenek a másikra és ott az egyetemeken magasabb képzésben részesülhessenek. A minisztériumok kapcsolódási felületein előálló visszaélések megszüntetését kívánta.

Wälder Gyula, a Magyar Élet Pártja vezérszónoka örömmel üdvözölte a tanítói állások szaporítását, mert ez lehetővé tette a nagylétszámú osztályok megszűntetését. Megelégedéssel állapította meg, hogy a segéddíjas tanítói állásokat megszüntették, ami nagyban hozzájárult a fiatal tanítóság gazdasági helyzetének javításához. Legdrágább kincsünk: az ifjúság, alapos kinevelése kívánja a tanítóság helyzetének megjavítását.

A polgári iskolákról sok embernek az a felfogása, hogy jelentőségük háttérbe szorult. Ő az ellenkező nézeten van. Azért rokonszenves ez az iskola, mert nem nevel latinereket, értelmiségi proletáriátust, hanem ellátja az iparost és munkást annyi tudással, hogy nagyobb nyomatékkal

tudja védeni a maga családi, politikai és társadalmi érdekeit. Megelégedéssel látja a költségvetésben a gazdasági irányú szakiskolák fejlesztését. Ami a nyolcosztályos elemi iskolát illeti, gondoskodni kell arról, hogy a mezőgazdasági tantárgyaknak megfelelő előadói legyenek.

Rapcsányi László, a nyilaskeresztes párt vezérszónoka azt fejtegette, hogy a kultuszminisztériumban tulsok a jogvégeztet ember. A továbbiakban a tankönyveket bírálta. A költségvetést nem fogadta el.

László Dezső, az Erdélyi Párt vezérszónoka örömeinek adott kifejezést azért, mert az erdélyi magyarság minden kérdése benne van a költségvetésben. Örömet fejezte ki afelett is, hogy vasárnap este ismét megnyílt Kolozsváron a magyar Nemzeti Színház.

Varga Béla, a független kisgazdapárt vezérszónoka arról beszélt, hogy a katonai és gazdasági készenlét mellett ugyanilyen fontossága van a kulturális készenlétnek is, ami a kultuszminisztérium feladatkörébe tartozik. Ellenzéki képviselő létere is tisztelettel és elismeréssel kell meghajolni az előtt a munka előtt, amelyet ezen a téren egy a központban működő tisztviselők, mint a vidéki tanárok, tanítók és papok, az első vonalban harcoló rohamcsapatok sokszor nagy áldozatok árán végeznek.

Megemlékezett La Garde »Deutsche Schriften« nevű könyvéről, amely támadja a magyarságot. Azt kívánta, hogy akadályozzák meg a terjesztését. A kultuszminisztériumnak feladata, hogy ilyen támadásokat visszaverjen, kivédjen és helyreigazítson.

Vitéz Makray Lajos, az egyesült keresztény-párt vezérszónoka beszéde elején hangoztatta, hogy a lélek a magyar életben döntő jelentőségű tényező, a magyar sorsnak a forrása.

Ezután Baráth Tibor kolozsvári egyetemi tanár Magyar történet című könyvéről emlékezett meg. Eltekintve a könyv tévedéseitől és elírásaitól — mondotta —, az a gyanuja támad az embernek, hogy ezen az előkelő katedrán nem tudós professzor, hanem inkább pártpolitikai agitátor ül.

Hóman Bálint kultuszminister: Na nem! Ez a kérdés már tisztázva van!

Makray Lajos ezután Baráth Tibor könyvéből olvasott fel idézeteket. Hóman Bálint kultusz-

minister megjegyezte, hogy a második kiadást kell megnézni. A költségvetést elfogadta.

Kéthly Anna, a szociáldemokrata párt vezérszónoka azt kérte, hogy az iskolai tanítást reggel 9 órakor kezdjék.

Demkó Mihály, a kárpátaljai képviselők vezérszónoka szerint egységes nemzeti felfogást, egységes nemzeti leiket különböző iskolatípusokkal teremteni nem lehet. Ezért különösen az alsó-foku népiskolát egységesíteni kellene.

Donáth György, a kormánypárt vezérszónoka szerint feladta a kultusztárca, hogy felkutassa, megőrizze és gyarapítsa azokat a szellemi értékeket, amelyek a nemzet lényegének alkotórészei és amelyek nélkül a magyar nemzet nem magyar nemzet.

Szabó Gyula felszólalásában sürgette, gondoskodjanak jobban annak a 30—40.000 tanoncnak az oktatásáról, akiknek jelenlegi oktatása még nem éri el a kívánt mértéket.

Palló Imre a népi kultúra fokozottabb feltárását sürgette.

Ezután az elnök a tárca költségvetésének vitáját bezárta és Hóman Bálint kultuszminister szólalt fel. Elmondotta, hogy a kultusztárca összesen mintegy 56.000 embert táplál. A tanerők száma 16.000-ról 24.000-re emelkedett. Rámutatott arra, hogy az értelmiségi munkanélküliség tulajdonképpen megszűnt probléma, ma csak 1390 az állástkeresők száma és csupán a gimnáziumi tanárok kategóriájában mutatkozik túltermelés.

Ezután részletesen foglalkozott a tanárok és tanítók, valamint a lelkészek gazdasági helyzetével. A tanárok előmenetele nem rosszabb, mint a tanügyi igazgatás külső tisztviselőié és a tanítók státusa jobb, mint a hasonló kvalifikációjú számvétségieké. Hangoztatta, hogy a kormánynak az a legfőbb törekvése, hogy a tanárok és tanítók szociális helyzetén javítson.

A továbbiakban a miniszter a diákjóléti intézkedésekről beszélt. Kiemelte, hogy államilag megkezdtek a szegény falusi tehetséges gyerekek képességvizsgálatát.

A nemzetiségi kérdésről megállapította, hogy a jelenlegi Magyarország területén élő 14 és félmillió lakosságból körülbelül 11 millió magyar. A magyar kormánynak gondoznia kell a nemzetiségek művelődési ügyeit is. Ebben a kérdésben a magyar kormány álláspontja világos és félreérthetetlen, megfelel az évszázados magyar hagyományoknak. Magyarországon a nemzetiségek szabadon használhatják nyelvüket és szabadon ápolhatják sajátos népi kulturájukat. A szülők szabad akaratukból határozzák el, hogy olyan iskolába járattják gyermekeiket, amelyeket jónak tartanak. Német, szlovák, rutén, szerb, horvát és román nemzetiségű iskolák működnek az országban és a tanítók ezrei tanítanak ezekben az iskolákban az illető nemzetiség anyanyelvén. Magyarországon összesen 59 közép-foku iskola van, ahol nem magyar nyelven tanítanak. Ezek az iskolák tulajdonképpen állami iskolák. Ezután kitért a szórvány magyarság gyermekeinek oktatására is. Gondoskodni kell arról, nehogy ebben az országban egy magyar gyermeket is elnemzetienltsenek.

A numerus clausus kérdésére kitérve, rámutatott arra, hogy az összes egyetemeken talán már a jövő évben 1,5 százalék lesz a zsidó hallgatók átlagos száma.

Hóman miniszter egy órahosszat tartott beszédét a kormánypárt oldaláról tapssal fogadták. Ezután a Ház a kultusztárca költségvetését általánosságban elfogadta, majd pedig az egyes címeket is megszavazta. Szerdán délelőtt 10 órakor a belügyi tárca költségvetését kezdi tárgyalni és este 6 órakor a Ház áttér a bejegyzett 34 interpelláció meghallgatására. Az ülés fél 7 órakor ért véget.

Örvendetesen javult a kormányzó állapota

Budapest, november 11. A kormányzó egészségügyi állapotáról kedden a következő orvosi jelentést adták ki:

„A főméltóságú úr állapota a mai nap folyamán örvendetesen javult. A lázas hőemelkedések megszűntek, hasonlóképpen megszűnt epehólyag érzékenysége, de természetesen tovább nyugalomra van szüksége. Budapest, 1941. november 11., este 7 óra. Szöllösy sk. egészségügyi főtanácsos, közközházi főorvos.”

— Gyomor-, bél-, máj- és anyagcserebetegségek szívesen isznak reggelként felkeléskor egy-egy pohár természetes Ferenc József keserűvizet, mert ennek hasznosító hatása gyors és biztos, igen enyhe és ezért nagyon kellemes. Kérgezzé meg orvosait!

Az Ujszegedi Gőzfűrés és Ládagyár Rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselőikara fájdalommal jelenti, hogy szeretett alelnöke

dálnokfalvi Bartha Viktor úr

ny. mérnökkari ezredes

folyó hó 9-én Budapesten váratlanul elhunyt.

Fáradhatatlan munkakészsége és vállalatunk iránti ragaszkodása mindenkor példaképünk lesz.

Emlékét Kegyelettel őrizzük.

Szeged, 1941 november.